

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
juttatásán közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager K. czégnél

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felolós szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Közeleg a téli nyomor.

Néhány esztendő óta a mi szép hazánk aktuálisai közé tartozik a tömegnyomor. A tél mindenben nagy megpróbáltatás volt a legszegényebb néposztályokra nézve, mert hiszen akkor a kenyérkeresetek minden ágában beáll a stagnálás, de drágább lesz az élet, mert lakás is kell, fűtés is kell és melegebb ruha is. A szegény ember mindig utálta a telet és szerette a melegebb évszakokat, de amit néhány esztendő óta tapasztalunk a téli szegénység dolgában, azt csak éhínséges esztendőkből láttuk azelőtt. Három négy esztendő óta a téli hónapokban nagyszabású munkázavargások színhelye volt nemcsak a főváros, hanem a vidék is. A tömeg nyomorgott és nem volt hajlandó békén tűrni keserves sorsát.

Azt mondják s ehez nem is fér kétség, hogy a rossz gazdasági viszonyok az előidézői a munkásnyomornak. A szegény ember nem tud annyit keresni nyáron, amiből télen megélhetne, télen pedig nincs munkája. Ugy tudjuk, hogy ez az esztendő sem volt gazdaságilag a legsikerültebbnek mondható. Igaz, hogy a termés jó volt, de manapság midőn az ország több milliónyi lakossága nem földműveléssel, hanem ipari és egyéb munkával foglalkozik, a jó aratás nem lehet jótékony kihatással minden népréteg anyagi viszonyaira. Így tehát a tél küszöbén számolnunk kell azzal, hogy amint lehull az első hó, majd az éhezni kezdők kiáltása lesz: kenyeret!

Nem csak a humanizmus, hanem az állami és társadalmi rend elsőrangú követelménye a jótékonykodás. Különösen most, amidőn tömegnyomort kell velle enyhíteni. Most már nem lehet a fölött vitatkozni, hogy a vagyonos osztálynak igenis vannak bizonyos kötelezettségei a szegényebb osztályllyal szemben, éppen úgy, mint az állammal szemben, melynek adót kell fizetnünk a vagyon után. A nyomorgó tömegnek is meg kell fizetnünk a magunk adóját, ez lelkiismereti kötelesség. Különösen a városokban, a hol egy tömegben él az inséges proletáriátus.

Készüljön el tehát Magyarország minden városa a téli jótékonykodási akcióra. A jótékony-

ság, hál Istennek nem ismeretlen fogalom nálunk, a szegedi nagy árvíz óta számtalan alkalommal mutatta meg a magyar társadalom, hogy érezni tud a balsors üldözötteivel és nagy áldozatokat tud hozni értük.

Miután minden esztendőben megismétlődő tömegnyomorról állunk szemben, rendszeres, szervezett jótékonykodási akcióra van szükség. Ezt az akciókat már most, a tél küszöbén kell megkezdeni, illetve szervezni. Jótékonykodási intézményei, egyesületei, társaskörrei vannak minden városnak, ezekre hárul természetesen az akció vezetése kötelessége. A hatóság mindenben támogassa ezt az akciókat, melyet ha buzgó emberek helyes irányban vezetnek, nem maradhat el a siker. Mert ha fel tudjuk ébreszteni a közönség érdeklődését, a közérzést egy jótékony cél érdekében, a nagy közönség lelkes pártolása el nem maradhat különösen akkor, midőn tömegnyomor enyhítéséről van szó.

Előre viszautasítjuk a szűkkeblűek azon kifogását hogy hiszen van elég jótékonykodási intézmény és egyesület mindenütt, s ezek tesznek is eleget. Ez a kifogás meg nem állhat, hatványozott munkára van most szükség a jótékonykodás terén, mert rendszeres, évente ismétlődő tömegnyomort kell enyhíteni!

Az állami tanítók mozgalmá.

Azt állami tisztviselők fizetés rendezésével kapcsolatban az áll. tanítók fizetés rendezését is megígérték annak idején.

A közoktatási kormánynak hivatalos tanügyi lapjában is megjelent rendezési terv az azonban nem remélt és meg nem érdemelt csalogás az áll. tanítás részére s általános elkeseredést és felháborodást idézett elő.

A tanításág különösen erkölcsi repulatioja érdekében széles mederű, országos mozgalmat indított és ügyük, mely egyúttal az iskola ügye is — támogatására a közművelődési egyleteket, gondnokságokat és városi és megyei törvényhatóságokat is megkérte.

A magyar képviselőházhoz intézett memorandumukat a város közönségének már meg-

is küldötték, a melytől hihetőleg már keddi közgyűlésén tárgyalni és pártolólólag felterjeszteni is fogja.

A kérvény szövege a következő:

Mélyen tisztelt Képviselőház!

A magyarországi állami tanítók e hó 9-én Budapesten tartott II. egyetemes gyűlése nevében és megbízásából terjesztjük a mélyen tisztelt Képviselőház elé kérelmünket az iránt, hogy az alkotás alatt álló állami tisztviselői fizetéseket rendező törvényben az állami tanítók számára a jog, törvény és igazság alapján méltányos és a magyar nemzeti művelődés alapvető munkái számára munkájukat megillető, s szerzett képességüknek megfelelő fizetés és lakásbér állapíttassék meg.

Egyetemes gyűlésünk kebeléből kiküldött, — a Miniszterelnök, Pénzügyminiszter, Vallas- és közoktatási miniszter uraknál járt küldöttségeink kére imére nevezett Miniszter urak kijelentették, hogy a lapokban közölt s 1000 koronával kezdődő állami tanítói fizetés-tervezet még nem végleges és hogy minden e kérdéssel foglalkozó illetékes tényező méltányolja az állami tanításág ama nagy munkáját, melyet a Haza exponált helyein, az egységes magyar nemzeti állam építésében kifejt, s arra törekszik, hogy az állami tanítók jogos és méltányos kérelme a nemzet teherviselő képességével arányban megvalósíttassék.

Midőn kérelmünkkel egy a mélyen tisztelt Képviselőházat s annak minden egyes tagját jogos kívánságunk teljesítésének reményével felkeressük, első sorban rámutatunk arra, hogy az állami tanítók számára egyetemes gyűlésünk megtartására okot szolgáltató fizetési tervben oly nagy az aránytalanság a többi tanügyi munkások s az állam alsó fokozatú munkálkodó tisztviselőinek fizetési tervéhez képest, hogy azt néma hallgatással nem fogadhattuk, mert az állami tanító, ha csak igazgatóvá nem leend, — itt is csak az igazgatói pótlékkal, — érheti el a polgári iskolai tanító kezdő fizetését; az állami tisztviselő kezdő javadalmánál a terv szerint az állami tanító javadalma 400 koronával volna kevesebb, holott eddig az állami néptanító, még az is, a ki 800 koronával kezdte meg hivatalát, az évődős korpótlékkal elérte az alsó XI. fizetésű állami tisztviselő javadalmát s 4100 áll. néptanító közül 2700 pedig olyan, vagy sok esetben nagyobb fizetést ért el, most pedig a két tisztviselői javadalom között a belépésnél 400 korona különbözet mutatkozik, holott a tanítónak négy évvel kell többet tanulnia, hogy álláshoz jusson.

A nehéz és verejtékes munkát teljesítő, évek óta egy szebb jövő reményébe vetett hittel dolgozó állami tanítói kart a tanítói munka és állás tisztességét, mélyen érintő és önértékét sértő tervet nyilvánosságra hozatala egygyé forrasztotta ama törekvésben, hogy az a tervet megváltoztattassék, mert mi abban

TÁRCA.

Húzd rá cigány....

Húzd rá cigány keservesen,
Húzd el a nótámat.
Beteg az én szívem nagyon,
Megöli a bánat.
Kit szerettem, kit imádtam,
Nem értett meg engem.
Hadd sirjon a hegedű is,
Hadd sirjon a lelkem.

Ő volt nekem e világon
A legdrágább kincsöm.
Megfosztott a végzet tőle....
Elhagyott az Isten!
Szeretni sem tudok többé,
Nem dobog már szívem.
Húzzad, húzzad, — de csak lassan
Altasd el a lelkem. —

K. Irma.

Idegesség.

Mulatóhely, a hol azok szórakoznak, a kiknek sok pénzük és még több idejük van; a kaczer kis külön szoba ablakai nyitva vannak, és élénk szemekkel bevilágít rajtuk a nyári hajnal. Az asztalon egy félig és több egészen üres pezsgős palack, havanna szivarok és egy pár ott felejtett női keztyű.

Az ideges 30 éves.
A doktor 40 éves.

Az ideges (tölt a poharakba, fáradt hangon)
Bizony doktorkám, egy-egy ilyen éjszaka után éreztük csak igazán, hogy milyen hitvány az élet.

A doktor (közint): Mi ebből a tanulságos, hogy ne éjszakázzunk?...

Az ideges: Könnyen beszél maga doktor. Ne éjszakázzunk, ne éjszakázzunk!... Az így kimondva nagyon egyszerű. De mit csináljunk ha nem tudunk aludni?

A doktor: Aludni mindenki tud. A kinek nincs nyugodt álma, annak vagy rossz a lelkiismerete, vagy pedig — beteg.

Az ideges: Már pedig én sem meg nem gyilkoltam, sem ki nem raboltam senkit. Azonfelül beteg sem vagyok. Az egész bajom egy kis idegesség.

A doktor: És ön ezt nem tartja betegségnek?

Az ideges: Betegségnek?... A hogy vesszük. Hiszen fennjárom vele, nincs lázam, egy kis fejű jácson kívül fájdalmat sem igen okoz. Ha az idegesség betegség, akkor mindnyájban betegek vagyunk.

A doktor (komolyan): Nagyon téved barátom.

Az ideges: Ugyan miben edes doktor?

A doktor: Abban, ha azt hiszi, hogy mindenki ideges... Ismerem ezt a maguk kedvelt hazugságát. Épen annyit ér, mint az a másik, a melylyel elhitetik magukkal, hogy az idegesség egy általános, divatos kellemtelenség, a mely épen úgy vele jár a kultúrával, mint a villanosság, vagy az aszfalt.

Az ideges: Hát nem így van?

A doktor (belemelegedve): Nem és ezerszer nem! Hosszu orvosi gyakorlatom alatt elég alkalom volt az embereket megfigyelni. Hígyje el nekem, csak azok az emberek idegesek, a kik megérdemlik. (Izgatóttan) Pinczér, mit szaladgál az asztal körül?

Nem látja hogy beszélgetünk? Ne háborgasson!... Mit is mondtam? Igen... Igen csak az az ember ideges, a ki reá szolgált.

Az ideges: Hogy érti ezt?

A doktor: Mindjárt megmagyarázom. Ép lelkű ember, a ki a természet törvényei szerint él, a ki iparkodik betölteni azt a helyet, a melyet hivatása és kötelessége számára az életben kijelöltek, nem lehet ideges.

Az ideges (gondolkozva): Istenem, hiszen ezek között is találunk... .

A doktor: Nem, ezek között nem találunk idegeseket. Az ideges ember lelkébe feltétlenül van valami önmaga által okozott disszonancia. Más kérdés persze, hogy a legnyugalmasabb viszonyok között is megőrizhetjük-e lelkünk összhangját?

Az ideges: Hiszen épen az az!...

A doktor (oda se hallgat): Az élet, akár milyenek a külső körülmények, tele van csalódással. Itt van például ön. Gazdag, független, nincsenek gondjai, mégis ideges. Öröklött hajlamról itt alig lehet szó. Hiszem ismertem az ön családját. Az atyja egész életét a sport és gazdálkodás foglalta el, edes anyja pedig típusa volt a jó gazdaasszonynak. Nervozitásnak náluk nyoma sem volt. Mi lehet mégis az oka az Ön idegességének?

Az ideges (feszülten): Ezt szeretném én is megtudni!...

A doktor (mind jobban gondolataiba merülve): A megoldás voltaképpen egyszerű. Egész fiatalon belekóstolt az élet örömeibe. Pénze volt, nem volt dolga, egészen átadhatta magát a gyönyörűségeknek. Az ital és nők elveszik a magukét. Ha ahelyett dolgozott volna... .

Az ideges: Nos?

a tervezetben anyagi érdekeink csekély méltatása mellett, első sorban társadalmi tisztesség kérdést látunk, nem is említve azt, hogy ennek a kérdésnek jogos és méltányos megoldását a magyar nemzeti művelődés nagy és fontos érdekeivel szoros kapcsolatban állónak tartjuk.

Ugyan ki építhet annak a tanítónak a munkájára, a ki folytonos anyagi mizériákkal küzd, a ki a tervezet szerint akkor érné el a legmagasabb fizetést, a mikor már a halandósági táblázat szerint 70% felett a néma sírhaut domborul.

Ha a tények alapján a magunk javadalmát a másokéval, a kezdő tisztviselők javadalmával össze is hasonlítjuk, nem irigyeljük, annál kevésbé tartjuk magasnak azok javadalmát; a végzett munka összehasonlításával sem akarjuk a mások munkáját kiesinyelni, mert azt tanítjuk: hogy mindenki méltó a maga becsületes munkájának díjára, de azt már minden sérelem nélkül állítjuk, hogy a tervezet alapján — a mennyiben csaknem 75% sorainkból csak látszólag jutna javításhoz, mert az eddigi ötödéves korpótlékoknak a fizetéshez csatolása képezne az emelkedést, — joggal kérhetjük, hogy a mi fizetésjavítási tervezetünkben is jusson kifejezésre az az elv, a mi a többi tisztviselőknél érvényre jut, hogy t. i. az a fizetésjavítás mindenkiére egyforma és a szó szoros értelmében kézzelfogható, ne pedig csak képzelni legyen.

Sérelem és az állami tanítóság egy igen nagy és tekintélyes részének anyagi érdekeit érzékenyen érinti az a körülmény, hogy a fokozatokba való beosztásnál csupán csak az államnál eltöltött szolgálatot veszik számításba, mely elbánás miatt számos és nagy család fenntartásával küzdő állami tanító marad az alsó fokozatokban, pedig a más jellegű iskolánál eltöltött munkája is a nemzet javára irányuló becsületes munka volt s a munka méltatásánál nem kellene az iskola jellegére tekinteni, mert a célra való nemes törekvésben egynek kell lenni minden igaz néptanítónak, legyen az állami, községi avagy felekezeti, hiszen a nemzet összességé egyformán követeli meg a becsületes munkásságot mindeniktől.

Budapest, számos község és egyház számítja be a másutt töltött szolgálati időt a fizetési beosztásnál. Csak az állam volna az, a ki oly mostohán bánnék el tanítóival, az az állam, mely az 1894. XXVI. t. cz. 2. §-ában maga kimondja, hogy az évi ötödéves korpótlék 1893. évi október 1-től minden iskola fenntartó által respekálendő, mely kijelentés hatalmas argumentum a mellett, hogy a fizetési fokozatokba való sorolásnál bármely jellegű iskolánál töltött szolgálati idő figyelembe véssék és beszámítsák, nem is említve a méltányosságot azokkal szemben, a kik már hosszú idő óta állanak a nemzeti ügy szolgálatában.

Nem terjeszkedünk ki az államosítási szerződésekben sok helyen az állami tanítók számára biztosított előnyös helyzetre, nem akarjuk részletesen tárgyalni az ilyen szerzett jogokat, jól tudván azt, hogy azokat mind a két szerződő fél, így az állam is, tisztelben fogja tartani.

Méltányos és nagyon igazságos volna, hogy ott, a hol egy tanító működik, a ki most az új Gondnoksági Utasítás szerint mindazokat a teendőket végzi, melyeket a több tanítós iskola igazgatója végez, hogy e munkájáért ő is némi javadalmában részesíttessék.

Felmentjük és hangsúlyozzuk, hogy mi az állami óvókra is kiterjeszteni óhajtjuk az áll. tanítók számára megállapítandó javadalmazást, mert igaz, hogy oklevélüket két évvel hamarabb szerzik meg, mint a tanítók de végzett napi munkájuk huzamosága és fáradtsága ezt teljesen kiegyenlíti.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter ur atyai jósága a Budapest környékén és Fiumében működő állami tanítók számára helyi működési pótlékokat adott

A doktor: Ha dolgozott volna... Akkor sem tudom vajon nem lenne ideges? A sok munka is megőrli az idegeket és a kevés vagy mérsékelt munkánál és az ezt követő skepszisnél nincs semmi, a mi jobban feldülné a lelkünket. Hát még ha a munka kenyérgonddal is jár!...

Az ideges (kárörömmel): Lam, lám, hát dolgozni sem szabad?...

A doktor (zavartan): Azt nem mondtam. De hát miért nem nőül meg?

Az ideges (nagy füstfelhőt bocsát ki): Megnőszülni?... Nem is gondolok reá...

A doktor: Pedig ez biztos gyógyszer... a családi élet szelid nyugalma elsimit minden bajt. Igaz viszont, hogy minden családi életben vannak viharok... A gyermekek... Mennyi vesződséget, kellemetlenséget, apró és nagy gondot okoznak a gyermekek... (Elkeseredve). Igazán legjobb volna Diógenesnek lenni. Eh, ördög vigye el ezt az egész idegességi problémát! Menjünk haza!

Felkászolodnak. Fizetnek. A hajnal hűvös, hát csendesben köpönyeikbe bujnak. Az ajtónál.

A doktor: Külömben tudja mit, bevallok önnek valamit.

Az ideges: Nos?

A doktor (rövid habozás után): Én is ideges vagyok!... (Gyorsan beugrik a kocsijába és elhajt.)

Az ideges (Csendes kárörömmel néz utána, majd beül egy másik kocsiba). A Stefánia utra és azután a Duna partra. (Magában) Aludni még ugyem tudok...

Báttaszéky Lajos.

a multban, ennek megadása tervbe vétetett jövőre is, mely pótléknak egységesítését s a nyugdíjba való beszámítását azzal kérjük, hogy ez a pótlék fi- és nőtanító számára minden más tekintetek mellőzésével egyenlő legyen.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

A Pénzügyminiszter ur küldöttségünk előtt kijelentette, hogy az általunk annyira sérelmesnek talált tervezet nem végleges; mi azért egyetemes gyűlésünk egyenes utasításának értelmében jogos kérelmeinket, a gyűlés egyhangú határozata szerint, a nemzet törvényhozása elé terjesztjük a következőkben:

1. Az állami tanító és óvó fizetése oly összegben állapíttassék meg, mint a mennyi az érettségi vizsgát tett tisztviselők számára megállapíttatik.

2. Minden szerzett jog, mely vagy az államosítási szerződésekben, avagy más módon az iskolák államosításánál a tanítók számára a tervezett javadalmazásnál előnyösebben állapított meg, ezután is tisztelben tartassék s a más jellegű iskoláknál eltöltött szolgálati idő a fizetési osztályokba való sorozásnál feltétlenül teljes egészében beszámíttassék.

3. Azon iskolák tanítói és óvóinak, melyek részére az állami tervezet is működési pótlékokat állapít meg, ez a pótlék fi- és nőtanítókra nézve egyenlően megállapíttatván, a nyugdíjba is beszámíttassék s lakásbérök az első osztályú katonai lakásbér legyen.

Nincs e kívánalmakban túlzás, teljesítése 4100 magyar nemzeti kulturamunkásnak együttes kérelme.

Mindig résztvettünk abban a nagy munkában, mely ennek a nemzetnek legideálisabb céljára, a nemzeti egységért folyt, hiven, lelkesedéssel és becsületesen. Tudjuk, érezzük, hogy ez a munka nem frázisokkal, de kitartó, hosszas, egy célra irányuló tevékenységgel valósítható meg.

Ebben a munkában nekünk nyugodt és türeltő anyagi ellátás mellett társadalmi tisztességre is szükségünk van, arra a tisztességre, melyet tőlünk mindenki követel abban a társadalomban, melyben forgolódni, melynek munkáját előmozdítani erkölcsi és becsületbeli kötelességünk.

Ennek a fizetésrendezésnek ki-élejtőnek, megnyugtatónak, hosszú időre állandónak és olyanoknak kell lenni, mely a lelkek nyugalmát és megelégedését ne csak megszerze, de a lelkesedés szent tüzét vigye a csatába, mert robot munka fájó sohajjal, píruló arccal, a lenézés és kolduskönyör sós könyvével semmi jót, semmi eredményest nem alkothat.

Mi érezzük, mélyen tisztelt Képviselőház, hogy itt alant, a hol mi dolgozunk, erős és állandó alapok lerakására van a nemzetnek szüksége, mi látjuk azt, hogy a nyílt ellenség mellett, mennyi alattomos ellenése is van ennek az elszigetelten álló magyar nemzetnek. Nekünk becsületbeli feladatunk munkásságunkkal a testvéri szeretet eszméjét a szívekben úgy meggyökereztetni, hogy abból a hazaszeretet magas eszméjének égbe nyúló ágai nőjenek fel.

Ez a foglalkozás nem mutatathat fel egyszerre nagy eredményeket, de ha munkái folytonos hangyaszerű munkássággal, tervszerűen dolgoznak, meg lesz az eredmény, a mit a nemzet óhajt és a mit tőlünk vár.

A magyar állami tanítói kör a fizetésrendezésnek kérdését soha sem tekintette önző anyagi szempontból, most sem tekintjük azt így, hanem szemünk egy magas ideálra; a nemzeti egységre szegződve, arra kérjük mindazokat, a kik e munkánkban segítségünkre lehetnek: adják meg nekünk e munkához, nem a fényes és gond nélkül való megélhetésnek a módját, hanem csak azt a módot, a mely mellett I-iki fajtalam és a megaláztatás keserű érzelmek nélkül haladhatunk nehéz és rögzös pályánkon.

Nagyon jól tudjuk, hogy a mi munkásságunknak erős nemzeti alapon kell nyugodni, hogy ez alapján legerősebb kapesa a tiszta erkölcs.

Ehhez a munkához kérünk mi a nemzet törvényhozától anyagi és erkölcsi támogatást teljes bizalommal és reménységgel és azzal a hittel, hogy a nemzet, melynek hű fiait vagyunk, nem hagy el bennünket, bőséges intézkedéseivel megszünteti aggodalmainkat s beülteti szívünkbe a hála legnemesebb érzelmét, megújítván önértetünket, megadja nekünk is méltányos kívánalmink teljesítése által azt a nyugalmat, mely munkánkhoz feltétlenül szükséges.

E hitben és reményben kérelmünket a nemzet törvényhozásának atyai jó indulatába ajánlván, maradtunk.

Budapest, 1902. nov. 9 én tartott II. egyetemes állami tanítói gyűlés nevében és megbízásából a mélyen tisztelt Képviselőháznak

aláíratos szolgál:

Kozma László,
elnök.

Csulak Lajos,
jegyző.

Hová építsék a polgári leányiskolát.

A leánynevelést szívükön viselő szülők egy rég táplált óhaja a megvalósulás stádiumába jutott.

Az állami polgári leányiskolának felállítása és számára megfelelő modern iskola épületnek emelése már csak hónapok kérdése és tisztán a várostól függ.

Igy hangzott a november 29-iki közgyűlés elé terjesztett jelentés, mely szerint közöltetett a várossal, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter hajlandó a pancsovai két osztályú

áll. felső leányiskolát négy osztályú polgári leányiskolává átváltoztatni s megfelelő elhelyezésére 80.000 koronaért korszerű épületet emelni, ha a város a szükséges és megfelelő telket rendelkezésére bocsájtja.

A „radikális“ szerbek részéről a közgyűlésen az iskola céljaira való telek átengedése ellen elhangzott felszólalásait mi sem értékeli jobban, mint az egyik vezérszónokunknak azon jellemző nyilatkozata — mikor a közgyűlés ezen ügyben kiküldött bizottságba akarta választani — „ich habe dafür kein Verständnis“ (nem értek hozzá).

A részükről elmondott erőszakos érveléssel — hála a közgyűlés óriási többségének, mely hisszük, hogy ezen ügyben eszentül is egyértelmű lesz — nem érdemes foglalkozni; a polgári leányiskola előnyeit pedig nem szükséges bizonyítani.

Hisz a közgyűlés által elfogadott tanácsi indítvány, mely a közoktatási kormányának a város kulturális érdekei iránt tanúsított ezen újabb áldozatkész jóindulatáért köszönetet mond és az iskola építéshez szükséges telket is megajánlja, eléggé bizonyítja, hogy illetékes helyen teljesen tisztában vannak az ügy fontosságával.

A novemberi közgyűlésnek a telket megajánló elvi határozatával eldöntöttnek tekintjük a polgári leányiskola felállításának kérdését, még pedig előnyösen.

Nem kevésbé lényegesnek tartjuk azonban az iskola hóvá építésének kérdését is, és éppen ezért kötelességszerűen foglalkozunk is vele.

Tagadhatlan az, hogy városunkban a legtöbb iskola — egy-kettőt kivéve — rossz, alkalmatlan helyen épült.

Az iskola a gyermekekért van s ezért az iskola lehetőleg ott emelendő, hol gyermekek laknak. Minden iskola egy bizonyos városrésznek központja kell hogy legyen, vagyis úgy építendő, hogy a különböző irányból jövő gyermekek lehetőség szerint egyenlő utat tgyenek az iskoláig. És ezen egyedül helyes elv dácára azt tapasztaljuk, hogy nálunk nemcsak a gymnasiumot, hanem legutobb a belvárosi elemi fiu és leányiskola épületét is a szószeros értelmében a város szélére ugyszólván lakatlan részére építették. A nevezett elemi iskolába járó öt-hat száz fiu és leányka közül nincsen 50-60, kik a kereskedések negyede mögé bújtatott iskolaépülethez 500 méterrel belül lankának. A többi sok száz kétszer, háromszor sőt négyszer akkora utat kénytelenek megtenni, még pedig a legelénkebb közlekedési utcákon és tereken át, úgy, hogy gondos szülők csak remegre bocsájtják gyermekeiket az iskolát felfedező útra.

És ezen szerencsétlen állapotoknak — Isten és ember tudja, nem a megfelelőbb telkek hiánya az oka. Hogy nem az, kitűnik abból, hogy az építendő polgári leányiskola részére rövid pár nap alatt vagy kilencz hasonlithatlan jobb sőt olcsóbb telket és ajánlottak, mint a milyen a belvárosi elemi iskoláé.

Kívánatos volna tehát, hogy a mult baklövési a jövőben ne ismétlődjének és az emelendő iskolaépületek minden tekintetben megfelelő helyet kapjanak.

A polgári leányiskola részére kínált telkek sokasága közül nézetünk szerint csak kettőt lehet komolyan figyelembe venni.

Az egyik a Sztárceovai és Stansics utcák sarkon levő Leovics-Windisch-féle telek, a másik a Jenő herczeg és Korvin utca szögletén álló s „öt pacsirta“ (fünf Lerchen) elnevezés alatt ismeretes nagy bérház. Mindkettőt 22 ezer koronaért kínálják a városnak.

A Leovics-Windisch-féle sarok telek előnye az, hogy csatornázott utca mellett s meglehetősen a tanítványok lakta városrész központjában fekszik; hátránya pedig az, hogy a két legelénkebb kocsi forgalmu utcák keresztezésénél van, hogy az utcán át. keresma létezik s hogy a telek alakja tulságos hosszukás négyszög. Az utcák nagy kocsi forgalma szükségessé tenné, hogy a telek előtt elvonuló utcarészek aszfaltírozassanak, mi által a telek ára tetemesen nagyobbodnék.

Az „öt pacsirta“ nevezetű bérház rendkívül nagy előnye, hogy a város kellő közepén alig kétszáz lépésnyire az előkelő világ sétahelyétől, a Gromon utca közepéből nyíló széles Jenő herczeg utca sarkán fekszik, hogy

4 Varrógépek 12 vállában, mint kizárólag elsőrendű gyártmány. A verők minden géphez egy katalógus-könyvet kapnak ingyen. — Kiből alkalmazható minden méretűre. — 1 hímző-készlet ára 3 kor. — Eladás 5 év jótállással. — Javítások ingyen végezhetők.

Fontos képviselő.

A mélyen tisztelt vevő közönségnek becses tudására hozom, hogy a

Szandrik magyar ezüst-, chinaezüstárú- és alpacca-gyár

képviselőt PANC SOVA városa és VIDÉKE részére átvettém.

A gyár úgy az evőeszközökért, mint minden más ezüstnemű készítményekért 15 évi jótállást nyújt. Ezt pedig annál könnyebben nyújthatja, mivel minden egyes darab erős ezüsttőzésű fehér fémalapon történt, s megengedem, hogy erről az egyes darabok megvesztése által meggyőződés szeressék. Ugy a detail, mint nagybani árak egyenlőek más gyárakéval. Azért joggal megkívánhatjuk, hogy ezen, a magas kormány felügyelete alatt álló vállalat szükségletünk beszerzése által támogatassék.

FISCHER MIKSA.

Ugyanott nagy raktár **ékszerekből, aranyárúkból** legjobb gyártmány, hanem **11 karátos arany úri-láncok**, legfinomabb mintájú **hölgy nyakláncok**, legjobb gyártmányú **arany-, tulla és ezüstórák**. Jól berendezett **órásműhelyben** bármennyű javítások pontosan végeztenek.

Pancsovai

látképes levelezőlapok

(legújabb felvételek)

igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók

Wittigschlager C.

könyvkereskedésében, Pancsován.

Mindennemű

JÁTÉKSZEREK

dús választékban

kaphatók

Máy Márknál

Pancsován.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszert, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapestén.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE
huából készült és ennek tápanyagát tartalmazó szilikon, könnyen oldható Albumose készítmény a legkiválóbb
erősítő-szer
gyenge és a topalkozásban elmaradtaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségek, betegségeknek, angol kórban szenvedő gyermekeknek, utódoknak, nemkülönben
Vas-Somatose
clajában a
sápkórosoknak
leggyógyosabb és erősebb által. Vas-Somatose nem egyéb, 2% szerves vas-somatose, a melyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose renkióval erősíti az étvágyat.
Raktáron van az összes gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésekben.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol **Balsamja**

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.
Ezen Balsam belsőleg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a fűdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a huratot, és megszünteti a kivételt, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű llyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyulladásra, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgöröcséket, köhögést és gyomorszakadást. 5.) E yelhatású hasajító és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, od as fogak, szájröhdadás és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hópörrensés, szemölcs, égési sebek, elfagyott tagok, rüh, var és kiütéseknel, megszüntti a fűfájást, zúgást, szakadást, köszvényet, fűlajtást stb. **Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van.** Hamisításoktól legjobban óvatolhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 fillérért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarországra bármely postafiólómására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részletetés teljesítése esetén eszközölhetik.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kiltást ezen szer bármió sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes mütetek stb. amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcsét

használat, mely rendkívüli szívóerővel bír, s a seb k gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül áll. A valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál jelentkező mellgyulladásnál, a tejfűzés elrekedésénél, melkmeny-bőlésnél, orránszónál, mindennemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábcsakraknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábknál stb. esonitvánál is: tüdő-, szart-, lűt-, végt- és zúgott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszilánkok, homok és sőt, fűske stb. kiszívás által való eltávolítására; mindenféle daganat, kinyes, karbunkulus, ujanóvés, sőt ráknál is; ujjúkusz, köröm-daganat, állfog, felfűtő lábak, mindennemű égési sebek, elfagyott tagok, betegknél fekvéstől keletkező sebek, nyakdaganatok, vérdaganatok, fűldaganatok, és gyermek azott sebnél stb. stb. Székfűtés csak az üssege elreputálványozása után történik. 2 üvegy ára portóval, szállítóléssel és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. **Közönségetek eredeti példányokban nagy számban állanak közbet-hintésre.** Óva íntem az eredetűket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tételven a „Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada” cézének kell beögetve lenni.
Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nincs sola a áveto a megomlásnak, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb, és hatóságosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása alatt, emeltozva bármily évszakban szétküldhetők. Ezen két szer majdnem mindig javulást és segélyt eredményez, legalább is az orvos segélyének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindg más, hamisított szernek, vagy ilyenfajta orvosok ajánlott érték- és hatásküldű ügyvezetői pótzsernek használatát. — melyekről csak ezáltalán, dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, olesó és megbízható szer használatánál, melyeknek mint teljesen ártalmatlan, világszerte ismeretes szereknek, minden család-nál bármely esítésekkel előfordulásánál készletben kellene lenniük. A hol ezen szerök nem volnának kaphatók a fent leírt, valódiságot bizonyító védjeggyel ellát, onnét legbiztosabb direkt rendelni a következő címzésel:

An Apotheke Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapestén Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

Diätetikus szer! | Diätetikus szer!

Gyomorbajosoknak!

Mindazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlfűdő vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorbajt, mint:
gyomorhurut, gyomorgöröcs, gyomorfájdalom, nehéz emésztést vagy elnyálkásodást

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő gyógyhatású füvekből jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervezetet. A növénybor megszünteti az emésztési zavarokat s elősegíti az egészséges vér képződését.
A növénybornak ideje korán való használatával legtöbbször még esirájában elfajtható minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybort idejekorán használni. Oly jelenségek, mint: fűfájás, felbőfűnés, gyomorfégés, felfűvadás, emélgés hányással, mely bajok kronikus (elavult) gyomor bajnál különösen hevesen jelentkeznek, nehányzori ivás után eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, kolikafájdalom, szivdobogás, álmatlanság, a növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emészthetlenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Szárz, sápadt arcszín, vérhiány, erőtlenség

legtöbbször a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvághányással, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elatnyulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életerőnek új lendületet kölcsönöz. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsert, sietti a vérképződést, csillapítja a felzúgott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönet-irat bizonyítja ezt.
A növénybor kapható üvegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova város gyógyszerárjában, továbbá, Homolcz, Bresztovác, Belgrád, Zimony, Batajnica, Uj-Pázna, Ó-Pázna, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva-Ujfalud, Román-Petre, Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes-Kubin, Szendrő, Pozsarevác, Aleksandrovác, Palánka, Paracany, Arangelovác, Mb. Valjevo, Obrenovác, Sabac, Sasinski, Mitrovicza, Lacaarak, Ruma, Ireg, India, Uj-Karlóca, Slankamen, Titel, Perlasz, Farkasd, Tor-Sziget, Ozora, Tor-Vásárhely, Dobrieza, Kevi-Szöllös, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vracevág, Fehértemplom, Palánka, Gradiste, Ó-Moldova, Uj-Moldova, Petrovác, Svilajnac, Kragujevác, Grn. Milanovaác, Reska, Loznica, Janja, Bjelina, Erdvick, Cservez, Ó-Futtak, Karlóca, P.-Kovil, Pétervárad, Ujvidék, Versecz stb. gyógyszerárjában, valamint Magyarországon és Ausztria-Magyarországon minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárjában.
Azonkívül a pancsovai gyógyszerár szétküld 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarországon minden részben.

Utánzatoktól óvakodjunk.
Kérjünk határozottan

Ullrich Hubert-féle növénybort.
FŐRAKTÁR Pancsova részére RADA FRIGYES gyógyszerárban az „Angyalhoz”.

Diätetikus szer! | Diätetikus szer!